

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi henkilötietolain
2 §:n 4 momentin kumoamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Euroopan unionin henkilötietodirektiivin täytäntöön panemiseksi säädetyn henkilötietolain mukaan lakia ei sovelleta henkilörekistereihin, jotka sisältävät vain tiedotusvälineessä julkaistua aineistoa sellaisenaan. Nyt-

temmin on selvinnyt, että säännös on vastoin henkilötietodirektiiviä. Esityksessä ehdotetaan kyseinen säännös kumottavaksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY (jäljempänä henkilötietodirektiivi) on pantu täytäntöön Suomessa 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetulla henkilötietolailla (523/1999).

Henkilötietodirektiivin 9 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelystä ja ilmaisuvapaudesta. Sen mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä ainoastaan journalistisia tarkoituksia tai taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten toteutettua henkilötietojen käsittelyä varten poikkeuksista ja vapautuksista direktiivin luvuista II, IV ja VI ainoastaan, jos ne osoittautuvat välttämättömiksi yksityisyyttä koskevan oikeuden ja ilmaisuvapautta koskevien sääntöjen yhteensovittamisessa.

Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yleislakina henkilötietolakia. Tiedotusvälineiden asema on otettu huomioon henkilötietolain 2 §:n 5 momentissa, jonka mukaan henkilötietojen käsittelyä toimituksellisia

tarkoituksia varten koskevat soveltuvien osin vain siinä mainitut säännökset.

Henkilötietolain 2 §:n 4 momentin mukaan lakia ei sovelleta henkilörekistereihin, jotka sisältävät vain tiedotusvälineessä julkaistua aineistoa sellaisenaan. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on ottanut korkeimman hallinto-oikeuden pyynnöstä kantaa henkilötietodirektiivin tulkintaan (C-73/07). Asia liittyi korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavana olleeseen tapaukseen KHO 23.9.2009 T 2303. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi antamassaan ennakkoratkaisussa, että puheena olleessa asiassa tarkoitettujen sellaisien henkilötietojen käsittelytoiminnot, jotka sisältävät vain tiedotusvälineissä julkaistua aineistoa sellaisenaan, kuuluvat henkilötietodirektiivin soveltamisalaan.

Euroopan komissio on edellä mainitun Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen antaman henkilötietodirektiivin tulkintaa koskevan ennakkopäätöksen nojalla ryhtynyt toimenpiteisiin henkilötietolain saattamiseksi henkilötietodirektiivin mukaiseksi. Suomi on 4 päivänä kesäkuuta 2010 saanut komissiolta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan mukaisen henkilötietolain-

säädäntöä koskevan virallisen huomautuksen, jossa komissio katsoo, että henkilötietolain 2 §:n 4 momentissa säädetty rajausta sulkea henkilötietolain soveltamisalan ulkopuolelle henkilörekisterit, jotka sisältävät vain tiedotusvälineessä julkaistua aineistoa sellaisenaan, on henkilötietodirektiivin 3 artiklan 1 kohdan vastainen.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja Euroopan komission asiassa antamien kantojen huomioon ottamiseksi henkilötietolain 2 §:n 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

2 Esityksen vaikutukset

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia tiedotusvälineiden toimintaan, koska säännökset henkilötietojen käsittelystä toimituksellisia tarkoituksia varten sisältyvät henkilötietolain 2 §:n 5 momenttiin. Henkilötietolaki ei koske lainkaan julkaisua sinänsä, eikä ehdotetulla sääntelyllä ole näin ollen vaikutusta siihen, miten jo julkaistuja sähköisiä julkaisuja voidaan käyttää.

Tietosuojavaltuutetun mukaan muita esillä olevan kaltaisia rekisteröintitapauksia ei ole tiedossa. Ehdotettu henkilötietolain 2 §:n 4 momentin kumoaminen ei kuitenkaan estä

sitä, että tiedotusvälineiden julkaisemia tietoja käsitellään myös muussa kuin tiedotusvälineiden toiminnassa. Jos näitä tietoja talletetaan henkilörekisteriin, käsittelyn tulee täyttää henkilötietolain 8 §:ssä tai laissa muutoin säädetty edellytykset. Ehdotettu uudistus merkitsee, että luonnolliset henkilöt voivat valvoa tiedotusvälineissä julkaistujen itseään koskevien tietojen myöhempää käsittelyä sekä käyttää henkilötietolaissa osoitettuja oikeussuojakeinoja.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä. Siitä on pyydetty lausunto tietosuojavaltuutetulta ja Viestinnän Keskusliitolta.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

henkilötietolain 2 §:n 4 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä lailla kumotaan 1 § henkilötietolain 2 §:n 4 momentti. Tämä laki tulee voimaan 2 § päivänä 20 .
kuuta

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*